

АНАЛИЗА БИЛАНСА

Додатак „Народном Благостању“

БРОЈ 28

БЕОГРАД, 11 ЈУЛИ 1936.

ГОДИНА VIII

Садржај:

Беочинска фабрика цемента а. д. у Беочину
Прва југословенска творница вагона, стројева и мостова д. д., Славонски Брод
Југословенско дионичарско друштво Шихт — Левер, Загреб

БЕОЧИНСКА ФАБРИКА ЦЕМЕНТА А. Д. У БЕОЧИНУ

Наша индустрија цемента концентрисана је у два реона: далматински, око Сплита, и савско-дунавски, где је најважнија Беочинска фабрика цемента. Док је индустрија у околини Сплита оријентисана углавном на извоз цемента морским путем, дотле фабрике из дунавско-савског базена снабдевају пре свега домаће тржиште и тек у другом реду извозе, уколико је то данас уопште могуће, у суседне државе, као што су то Мађарска, Бугарска и Грчка. Ове велике групе наших цементних фабрика немају углавном ништа заједничкога, изузевши то да ни једној ни другој не иде добро.

Привредна отпорност наше цементне индустрије смањује се из године у годину. Узроци су познати. Погоршавање прилика услед привредне депресије имало је за последицу опадање грађевинске делатности. Међутим, како је цемент скоро најглавнији грађевински материјал, привредна депресија је имала катастрофално дејство и на цементну индустрију. Ситуацију су погоршале и сметње које се чине извозу. У вези с тим била је и далматинска цементна индустрија принуђена да тражи нова тржишта или да смањи производњу, а у све већој мери се јављала и на нашем унутрашњем тржишту конкуришући фабрикама из дунавско-савског базена.

Иако су ове тешкоће готово сасвим онемогућиле рентабилан рад наших цементних фабрика, ипак им је наметнут један нови неподношљиви терет. Уведена је не обично висока трошарина на цемент. Једну половину те трошарине морају сносити потрошачи, а другу половину саме фабрике. Напори цементних фабрика у погледу укидања или бар смањења овог терета остали су до данас без икаквог успеха, иако су том трошарином тешко угрожене не само цементне фабрике, већ и важни државни интереси.

У току 1935 опште привредне прилике су се нешто поправиле, па је порасла и грађевинска делатност. Али се тиме цементна индустрија доста слабо користила. Показало се, наиме, да је цемент због трошарине сувише скуп, тако да се он све чешће замењује јефтинијим грађевинским материјалом. Додуше, и извоз цемента показао је извесан напредак. Међутим, тиме су се користиле углавном само далматинске фабрике.

Обрт Беочинске фабрике цемента и у 1935 се смањило. Међу нашим цементарама она је далеко највећа — како по капацитету производње тако и по висини ангажованог капитала. Неиздрживост данашње тешке ситуације види се и по томе, што је она прошле године могла да искористи само око 30% свог капацитета, који износи око 3 милиона квинтала портланд-цемента годишње. Да предузеће није тако снажно финансијским средствима, тешко би се могло при таквој ситуацији одржати. Разуме се, да се о неком рентабилитету производње не може ни да говори.

Као што ћемо утврдити анализом њеног биланса, од исказане чисте добити потиче само врло мали део од фабрикације, а претежни део су камате и остали приходи који не стоје ни у каквој вези са фактичним продукционим погоном.

Главне билансне позиције за четири последње године овако изгледају.

Рачун изравњања

Актива	1932.	1933.	1934.	1935.
	у хиљадама динара			
Фабрика и намештај	88.794	93.823	93.881	94.102
Роба и материјал	7.788	17.796	13.862	15.150
Готовина	1.484	2.393	5.305	3.581
Дужници	40.951	44.451	42.045	41.272
Хартије од вредности	18.631	20.711	19.291	18.839
Вредност пенз. фонда	—	—	9.048	10.036
Полог харт. од вредн.	3.459	3.571	4.534	2.840
Пасива				
Главница	40.500	40.500	40.500	40.500
Резервни фонд	5.000	5.300	5.500	5.700
Пореска резерва	250	250	250	250
Фонд за промену вредн.	10.066	10.066	10.066	10.066
Спец. рез. фонд	3.198	3.198	3.198	3.198
Резерв. фонд ефеката	879	879	879	879
Амортизациони фонд	37.730	45.076	50.488	54.847
Пензионни фонд	7.547	8.571	9.048	10.036
Повериоци	35.876	55.504	57.081	49.816
Разна пасива	6.515	2.297	2.475	2.043
Неподигнута дивиденда	2.089	1.908	47	1.455
Полог. харт. од вредн.	3.459	3.571	4.534	2.840
Чиста добит	7.998	5.624	4.530	4.189
Збир биланса	161.107	182.746	188.596	185.820

Рачун губитка и добитка

Расходи				
Плате, трошкови и соц. терети	7.743	7.118	6.498	6.418
Амортизација	3.130	5.077	4.788	4.347
Отпис дубиоза	137	865	32	82
Порези и таксе	3.100	3.500	2.043	2.442
Трошарина (део фабрике)	—	—	—	5.893
Чиста добит	7.998	5.624	4.530	4.189
Приходи				
Производња	21.763	19.929	15.347	19.424
Камата и разни прих.	291	1.731	2.340	2.002
Изузето из резерве	—	—	—	1.800
Пренос добити	268	134	203	145
Збир прих. или расх.	22.054	21.803	17.890	23.372
Дивиденда	10%	10%	8%	8%

Последње године смањен је обртни капитал за око 3 милиона, на 185,82 милиона динара. У пасиви имамо неколико интересантних промена. Пре свега — смањење по-

верилаца са 57,08 на 49,81 милиона. Затим повећање пензионог фонда са 9 на 10 милиона и повећање амортизационог фонда са 50,48 на 54,84 милиона динара. Полог хартија од вредности, као евиденциона позиција чију протувредност налазимо у активи, смањен је са 4,53 на 2,84 милиона. Остале промене у пасиви су незнатне. Једино треба споменути да је неподигнута дивиденда порасла са 47 хиљада у 1934 на 1,45 милиона у 1935 години.

Однос између сопствених и туђих средстава је врло повољан, јер туђа средства износе укупно 53,3 милиона, што не претставља ни $\frac{1}{3}$ од обртног капитала. Насупрот томе сопствена средства су достигла 130 милиона, од чега отпада на главницу 40,5 милиона, на чисту добит 4,2 милиона и на фондове скоро 85 милиона динара. Највећи је амортизациони фонд са 54,85 милиона. Како су инвестиције у активи билансиране са 94,1 милиона, види се да их овај фонд већ покрива са 58,3%.

Актива је једноставна и врло прегледна. Цео обртни капитал од 185,8 милиона подељен је углавном на четири позиције, од којих су инвестиције са 94,1 милиона највеће, а затим долазе дужници са 41,27 милиона, хартије од вредности са 18,8 милиона и роба и материјал са 15,15 милиона динара. Готовина предузећа износи 3,58 милиона, а вредност пензионог фонда 10 милиона динара. Последњих година нове инвестиције су биле знатне. У 1935 порасле су само за 220 хиљада, али је зато пораст у току четири претходне године био око 24 милиона динара. Имали смо већ прилику да констатујемо, да је Беочинска фабрика цемента била међу првима у нашој држави, која је правилно предвидела развитак привредних прилика и прва отпочела са модернизацијом и техничком реорганизацијом производње.

Повећање рачуна робе са 13,86 на 15,15 милиона доказује да је управа очекивала да ће живља грађевинска делатност у 1935 повољно утицати на продају. То се очекивање није у прошлој години још испунило. У току првог полугодишта 1936 продаја цемента показује извесно побољшање, првенствено благодарећи јавним радовима. Међутим, превисока трошарина на цемент и даље јако омета приватну грађевинску делатност, што претставља велику штету за народну привреду.

Код рачуна хартија од вредности имамо у 1935 смањење од 450 хиљада динара. Преко ове позиције књиже се учешћа у многобројним предузећима која припадају концесној Беочинске фабрике, али није искључено да се у њеном портфељу налазе и разни државни папири. Овогодишње смањење вероватно је последица продаје или преноса на рачун пензионог фонда.

Беочинска фабрика дели и за 1935 годину дивиденду од 8%, али је уопште не би било, да се из резерве није изузела сума од 1,8 милиона и да предузеће није наплатило 2 милиона на име камате и других прихода, који немају никакве везе са производњом цемента. Да су поменути две позиције испале из рачуна прихода, чиста добит за прошлу годину износила би мање од 250 хиљада динара. То не би било довољно ни за исплату дивиденде од $\frac{1}{2}$ %. Објашњење за овако неповољни резултат наћи ћемо, ако погледамо рачун расхода. У односу на претходну годину у 1935 су смањени трошкови, плате и амортизација. Међутим, код пореза имамо повећање од 400 хиљада, а трошарина која иде на терет произвођача износи читавих 5,89 милиона динара. Рад централне индустрије је нерентабилан управо због високе трошарине. Кад би се односна стопа бар снизила на сношљиву меру, сигурно је да би знатно порасла и продаја овако важног грађевинског материјала као што је цемент. Ни фискални интерес не би дошао у питање, јер је већ одавна утврђено да на фискалне приходе боље утичу ниске него високе стопе.

Исказана чиста добит од 4 милиона 189 хиљада овако је подељена: за 8% дивиденду 3,24 милиона, тантијема

404 хиљаде, редовном резервном фонду 100 хиљада, за оснивање фонда поч. потпретседника Фердинанда Баумгартена 300 хиљада, амортизационом фонду 2,8 хиљаде, а остатак од 142 хиљаде преноси се на нови рачун.

У управи фабрике налазе се г.г.: Милош Савчић, претседник; Дамјан Бранковић, Геза Ковач, д-р Влада Т. Марковић, д-р Емил Оплер, Ђорђе барон Оренштајн, Јосиф барон Рајачић, Коста Л. Тимотијевић, Дезидер Шомаћи и Јулије Јон, чланови. У надзорном одбору су г.г.: Милан Француски, д-р Алфред Гардоњ, д-р Елемер Гелерт, Михајло Гутман, Лазар Сладековић и Фрања Шлеингер.

ПРВА ЈУГОСЛОВЕНСКА ТВОРНИЦА ВАГОНА, СТРОЈЕВА И МОСТОВА Д. Д., СЛАВОНСКИ БРОД

Непосредно иза Уједињења претпостављало се с пуним правом да ће код нас имати повољне услове за развитаке све оне индустријске гране које задовољавају потребе саобраћаја. Нарочито су постојали сви потребни предуслови за рад и напредак једне велике фабрике вагона, локомотива, стројева и мостова. Довољно запослење једном предузећу великих димензија могла је да даде већ сама поправка возног парка, која се само једним делом може да врши у државним радионицама. Бродска фабрика вагона имала је и то преимућство, да је подигнута у месту у коме су се сусретале наше нормалнотрачне са главним делом наших ускотрачних жељезничких пруга.

Упркос свему томе, судбина Бродске фабрике вагона је веома тешка и жалосна. Узрока има више, али се сви они могу свести на један: на погрешну индустријску политику јавне руке. У целом свету младе индустријске гране, а нарочито оне које изискују велике капитале и велике инвестиције, увек су уживале нарочите привилегије, а добивале су чак и субвенције у готовом. Наша машинска индустрија није с тим рачунала, али је с правом очекивала да ће се с њом поступати бар на исти начин као и с предузећима на страни. Укратко, она је очекивала да јој се од стране државе неће чинити непотребне сметње и да ће јој се пружити могућност да ради.

У првим годинама после рата, посла је било доста, јер је наш возни парк био у дерутном стању, а државне радионице нису могле да извршују ни редовне оправке. Међутим, са исплатама рачуна ишло је веома слабо, па је услед тога и Бродска фабрика вагона имала велике губитке на каматама. Да би се они елиминисали, главница фабрике редуцирана је 1927 године са 55 на 27,5 милиона динара. У току 1928 извршена је реорганизација фабрике и главница јој је повишена на 110 милиона. Али, с обзиром на сталне потешкоће око финансирања државних лиферица, као и због тешке конкуренције коју је чинила Немачка са својим репарационим лиферицама, појава нових великих губитака била је неизбежна. У вези с тим морало се у 1932 приступити поновном смањењу главнице са 110 на 55 милиона динара.

Када су у јесен 1931 године престале репарационе лиферице, стање се није поправило, јер су државне поруцбине због штедње скоро сасвим престале. Бродска фабрика је тада покушала да нађе друге изворе запослења. Врло леп успех је постигла израдом трамвајских кола за београдску, љубљанску и новосадску општину. Даље су основана одељења за мостове и разне друге железне конструкције, за производњу парних котлова и пећи за централно ложење итд. Али тиме се нису могле надокнадити поруцбине Министарства саобраћаја, јер је фабрика по свом уређају ипак у првом реду упућена на израду железничких возних средстава. Ни у току последње две-три године Бродска фабрика вагона није добијала већих поруцбина од државе, иако су страном индустрији давале знатне нове поруцбине жељезничког материјала. Бродска

фабрика има све модерне инсталације и све потребне услове за градњу локомотива, али до данас није направила још ни једну локомотиву, пошто их ми поручујемо у иностранству. То се може рећи и за извесне предмете који интересују Министарство војно. И у пословном извештају за 1935 годину Управа Бродске фабрике вагона се жали на слабу запосленост. „Ни у овој пословној години нисмо могли знатно да повећамо обрт — вели Управа — јер је Министарство саобраћаја оне поруџбине, које су нас интересовале, већим делом уступила иностранству. Наше интервенције поводом овог поступка, који се противи постојећим законским прописима, нису имале успеха”.

Дакле, уместо да се фаворизује домаћа индустрија, велике набавке се поверавају страним компанијама, иако би их наша предузећа могла да изврше уз исте услове и у истом квалитету као и страна. За увоз предмета који служе железничком саобраћају предвиђа се чак и ослобођење од плаћања царине и царинских дажбина, ослобођење од таксе на рачуне итд. Како страна предузећа не плаћају код нас ни пореза, очигледно је да им се даје и предност над домаћима. У последње време фаворизују се страна предузећа и у вези с нашим активним клириншким салдом у трговинском промету са Немачком. Према нашим информацијама постоји намера да се у Немачкој набави за 400 милиона динара разног железничког материјала, иако се већи део тог материјала производи и у земљи. Што је најинтересантије, тиме би се и наша актива у клирингу са Немачком слабо променила. Наиме, држава би за поменути материјал издала бонове у износу од 400 милиона динара. Неке немачке банке су пристале да те бонове есконтују, а наша држава би их откупила у току од 7 година, годишње по 57 милиона динара. То значи да би се том трансакцијом ове године наша актива у клирингу са Немачком смањила само за 57 милиона динара. Чему онда набавка материјала за 400 милиона? Је ли сигурно да ће у току свих следећих 7 година клиринг са Немачком бити за нас активан? Уосталом, према нашем сазнању, цео тај материјал нам није уопште потребан, а оно што Министарство саобраћаја стварно треба, може се добити и од домаћих предузећа, чак и на кредит уз исте ако не и уз повољније услове него у иностранству.

Како се још увек слабо води рачуна о домаћој индустрији, доказује нам и један случај који интересује и Бродску фабрику вагона. Она је израдила за Министарство саобраћаја 10 курсних кола. Израда је првокласна и најсолиднија, а цена није скупља него у иностранству. Ипак постоји намера да се поручи још 13 курсних кола, али не код Бродске фабрике вагона, већ у иностранству. Изгледа као да Бродска фабрика вагона и не постоји или као да држава не верује у њену индустријску способност. Међутим, ова фабрика је једна од најмодерније уређених и највећих у средњој Европи. Поред осталог, она има и свој конструкциони биро, у коме раде необично озбиљно и савесно око 15 инжењера.

Да је Бродска фабрика вагона дорасла и за највеће пројекте, доказује нам, на пример, и чињеница да је она добила другу награду на последњем конкурс за израду пројекта за нови савски мост код Загреба, иако је на конкурс учествовало 14 такмичара, из земље и иностранства. Шта више, пошто је мост по пројекту који је добио прву награду сувише скуп, на претстојећој лиценцији служиће као база пројект Бродске фабрике вагона.

У вези с нашом погрешном индустријском политиком, финансијски резултат рада Бродске фабрике вагона није ни у 1935 могао да буде задовољавајући. Пословна година је завршена с губитком од 597 хиљада динара. Заједно са преносом из ранијих година укупни губитак износи 2,47 милиона. Уосталом, не сме се заборавити да су путем снижења главнице већ раније отписани губици од 82,5 милиона динара.

Главне билансне позиције за четири последње године овако изгледају:

Рачун изравњања

Актива	1932	1933	1934	1935
	у хиљадама динара			
Инвестиције	86.788	95.000	95.956	97.351
Нове инвестиције	8.212	956	1.395	510
Материјал и радови	11.259	7.816	7.862	9.211
Благајна	194	163	242	302
Ефекти	197	835	1.159	775
Сопствене облигације	7.500	7.500	7.500	7.500
Дужници	18.189	11.689	5.973	9.096
Губитак	590	1.476	1.876	2.473
Пасива				
Главница	55.000	55.000	55.000	55.000
Резервни фонд	1.000	1.000	1.000	1.000
Фонд амортизације	19.398	19.398	19.398	19.398
Облигације	28.100	28.100	28.100	28.100
Повериоци	27.931	21.937	18.466	23.720
Збир биланса	123.930	125.930	121.964	127.218

Рачун губитка и добитка

Расходи				
Општи трошкови	1.604	1.340	1.412	1.349
Порези	807	382	587	627
Камата	3.457	2.553	2.624	2.563
Дотације аморт. фонду	2.807	—	—	—
Отписи	7.395	4	—	—
Губитак из ран. год.	—	590	1.476	1.876
Приходи				
Бруто зарада	1.865	1.840	4.228	3.942
Остатак снижене главнице	13.628	1.500	—	—
Курсна разлика ефеката	—	53	—	—
Губитак	590	1.476	1.876	2.473

У 1935 збир биланса је повећан за 5,25 милиона, на 127,2 милиона динара. Ако потражимо у пасиви разлоге ове промене, видећемо да се они налазе у рачуну поверилаца. Све позиције у пасиви, изузевши повериоце, показују непромењено стање већ неколико година. У 1935 повериоци су порасли за 5,25 милиона, на 23,72 милиона. Од 28,1 милиона динара облигација налази се 7,5 милиона у рукама фабрике, тако да је њена стварна обавеза по облигацијама свега 20,6 милиона. Повериоци и облигације заједно износе 44,3 милиона, а сопствена средства фабрике, урачунавши и фонд амортизације, 75,4 милиона. Однос између сопствених и туђих средстава је са 63 према 37 повољан.

Инвестиције су билансиране са 97,86 милиона, од чега отпада 510 хиљада на нове. То значи да су инвестиције покривене сопственим средствима и салдом облигационог дуга. Дакле, здрав је и однос између дугорочне активе и дугорочне пасиве. Дужници су порасли са 5,97 на 9,09 милиона, а материјал и радови са 7,86 на 9,21 милиона (од чега отпада на сировине 4,5 милиона, а на недовршене радове 4,7 милиона према 4,1 милиона на сировине и 3,7 милиона на радове у 1934 години). Кретање дужника и материјала и радова показује да је запосленост у 1935 била нешто боља него у претходној години, што је последица огромних напора Управе да створи предузећу ново запослење. Повећање обрта ипак није знатно, па се може рећи да су раднице Бродске фабрике вагона и у 1935 више мировале него радиле. Крајем 1935 добивене су извесне веће поруџбине, које се међутим извршују тек у 1936 години. Пре свега се израђују раније поменути курсна кола за Министарство саобраћаја, затим извесан број трамвајских кола за Београд и Нови Сад, друмски мост преко Саве код Загреба и неколико мањих мостова за Министарство грађевина. За сада је у фабрици запослено 550 радника.

Бруто зарада у 1935 износи свега 3,94 милиона према 4,23 милиона у 1934. Дакле, упркос нешто повећаном обрту, бруто зарада је мања, јер су поруцбине преузимане само из разлога запослења — да техничка способност предузећа не би остала потпуно неискоришћена. Трошкови су нешто смањени, а тако исто и камата. Међутим, код пореза имамо извесно повећање. Мора се напоменути да се амортизација непокретности, машина, алата и уређаја не врши већ читав низ година. И то је последица очајног стања у којем се налази ова индустријска грана, првенствено кривицом наше погрешне индустријске политике. Крајње је време да се престане с грешкама и да се поправе учињене кривице.

У управном одбору су г.г.: Миливој Црнадак, претседник; инж. Светозар Аранђеловић, Едгард Ауснит, † Михаило Бајлони, Марсел Бард, Пол Баре, Максо Боснић, инж. Душан Глишић, инж. Отмар Хен, Драгољуб А. Лазаревић, инж. Николаус Малакса, д-р Бранко Пливерић, Оскар Полак, Фриц Рајснер и инж. Никола Ј. Станковић, чланови. У надзорном одбору налазе је г. г.: Коломан Ђањешкић, д-р Адолф Цувај и Фердинанд Медек. Водећи директор је г. инж. Хен.

ЈУГОСЛОВЕНСКО ДИОНИЧАРСКО ДРУШТВО ШИХТ-ЛЕВЕР, ЗАГРЕБ

Производи Шихтове фабрике били су код нас познати још од пре рата, нарочито на оном делу наше територије који је раније био саставни део Аустро-Угарске. Прва већа реклама која се у нашим крајевима изводила у циљу пропаганде једног производа била је она Шихтове фабрике из Аусига. Благодарети томе, као и одличном квалитету Шихтових производа, Шихт је доминирао готово суверено тржиштем сапуна на већем делу наше данашње територије. После рата аусишка фирма је одлучила да подигне своју фабрику и у нашој држави. Уместо да оснује сасвим ново предузеће она је преузела Осиечку творницу сапуна, која је знатно проширена и усавршена, тако да је постала највеће предузеће те врсте у Југославији, поготову после фузије са Југословенским Санлајт д. д., које је припадало групи Левер, необично познатој у западноевропској индустрији сапуна и маргарина. Фузија је извршена 1931 године на тај начин да је Југословенско д. д. Георг Шихт преузело Југословенско Санлајт д. д. и претворило се у „Југословенско д. д. Шихт-Левер”. Поред свих врста сапуна, нарочито оног марке „Јелен”, предузеће ставља код нас у промет и познати прањак за прање „Радион”, као и кометичке артикле „Елида”.

Јасно је да се у годинама тешке привредне депресије и наша индустрија сапуна морала борити са великим тешкоћама. Свака промена у куповној моћи мора имати свој утицај и на прођу сапуна и сродних производа, јер издаци за чистоћу не зависе само од културе него и од прихода становништва. То значи да су тешке прилике имале утицаја и на зараду Југословенског д. д. Шихт-Левер. Али је оно ипак у мањој мери осетило промену прилика, него што је то био случај са многим другим мање познатим и слабије фондираним предузећима. У току 1935 године, упоредо са постепеним поправљањем општих прилика, код нас је порасла и потрошња сапуна. У рачуну добитка наших фабрика сапуна то није могло да дође потпуно до изражаја, јер су неке сировине, које делом морамо увозити, покупиле за преко 40%, а продајне цене робе остале су готово непромењене или су чак и снижене.

Шихт-Левер је у том погледу сразмерно доста добро прошао, јер је за прошлу пословну годину могао да искаже добитак од 3,33 милиона (а са преносом добити из 1934 године 3,54 милиона динара). Код главнице од 20 милиона то претставља умањење од 16,5%, што је у сваком погледу ванредно повољно, нарочито ако се узму у обзир наше

опште прилике код којих још преовлађује извесна несигурност.

Рачун изравнања за четири последње године овако изгледа:

Актива	1932	1933	1934	1935
	у хиљадама динара			
Земљишта	138	138	138	138
Зграде	8.854	8.854	9.012	9.013
Индустр. инвентар	23.447	23.680	23.734	23.831
Роба	8.207	12.812	8.904	10.421
Благајна	688	1.872	1.808	479
Дужници	9.088	7.078	7.791	11.018
Хартије од вредности	2.369	2.277	2.343	2.258
Прелазне позиције	—	—	56	—
Пасива				
Главница	20.000	20.000	20.000	20.000
Резерве	6.145	6.280	6.418	6.559
Фонд амортизације	16.357	17.962	19.306	20.186
Резерва за дубиозе	—	—	—	1.758
Повериоци	5.902	8.505	4.136	3.955
Менице	1.403	1.000	995	960
Прелазни	188	148	—	194
Јамчевине	—	—	—	4.525
Добит	3.170	2.817	2.827	3.544
Збир биланса	52.980	56.713	58.198	61.686

Збир биланса је порастао за 3,5 милиона, на 61,68 милиона динара. То је свакако у вези с извесним побољшањем прође. Промене у пасиви нису знатне. Једино треба нагласити да је прошле године фонд амортизације порастао само за 878 хиљада, док је ранијих година повећање износило просечно око 1,5 милиона годишње. Да је овом фонду и у 1935 дата уобичајена дотација, чиста добит за 1935 била би само незнатно већа од оне која је исказана у две претходне године. Овако је чиста добит за 1935 за преко 700 хиљада већа од оне у 1933 или 1934.

Иначе, интензивнија амортизација инвестиција није предузећу више ни потребна, бар за сада. Наиме, инвестиције износе 33 милиона динара, а фонд амортизације је већ достигао 20 милиона, односно 61% од њихове билансне вредности. И однос између сопствених и туђих средстава је необично повољан. Сопствена средства, заједно са фондом амортизације, износе преко 48 милиона, а туђа не достижу ни 5 милиона. Сопственим средствима су покривене не само све инвестиције, него и цела роба, као и знатан део дужника. За пар година, а без повишења главнице, дотацијом фондова и амортизацијом инвестиција, предузеће биће у стању да покрије сопственим средствима и целообртни капитал. Туђа средства су књижена преко два рачуна: преко рачуна меница и поверилаца. Менице износе 960 хиљада, а повериоци 3,95 милиона. Повериоци су углавном недоследна потраживања лифераната за сировине и полуфабрикате. Обавезе према новчаним заводима износе само 297 хиљада. То је ситница, ако се упореди с обимом послова.

Промене у активи указују на нешто бољу прођу. Залихе сировина, полуфабриката и готове робе билансиране су са 10,42 милиона према 8,9 милиона у 1934. Један део пораста залиха односи се сигурно и на пораст залихе сировина, пошто се оне већ и ради транспортних трошкова набављају с времена на време у већим количинама. Дужници, који су били у сталном опадању, порасли су већ у 1934 за 700 хиљада, а у прошлој години за око 3,2 милиона, на 11 милиона динара. Дакле, почиње се поново с јачим кредитирањем. С обзиром на познату опрезност управе, то значи да она просуђује знатно повољније данашњу ситуацију у трговини, односно да се поново искристалисало мишљење о томе, коме се може, а коме се не може одобрвати вересија.